

Innspill kommunedelplan for sentrum

Nummer	Avsender	Innspill	Følges opp i	Hvordan er innspillet vurdert i planen?
1	Forsvarsbygg	<ul style="list-style-type: none"> - Forsvarsbygg kan ikke se at planen vil ha konsekvenser for Forsvarets eiendom, virksomhet eller arealbruksinteresser, og har derfor ingen merknader. 	-	Tatt til orientering.
2	Statnett	<ul style="list-style-type: none"> - Det foreslåtte planområdet bører ikke direkte Statnett sine anlegg, men området berører transportvei for tungtransport av trafoer fra kaianlegg sør for Borgestadholmen og frem til Rød Stasjon. Avgjørende at sentrumsplanen sikrer transportveien. - Varslingsgrense høyspentanlegg. - Statnett ber om å få være høringspart i det videre planarbeidet. 	Plan	<ul style="list-style-type: none"> - Tungtransportvegen vises i plankartet med kode 2800: kombinerte formål for samferdselsanlegg og/eller tekniske infrastruktur, underformål kritisk transportvei for transformatorer/ nasjonal tungtransportberedskap. Statnett sitt forslag til bestemmelser er tatt innarbeidet i bestemmelsene. - Det er ingen høyspentlinjer innenfor planområdet og ikke behov for å legge inn varslingsgrenser. - Tatt til orientering.
3	Mattilsynet	<p>Drikkevann Sikring av drikkevannskilder og areal til infrastruktur er en viktig del av kommuneplaner og må legges til grunn i dette arbeidet.</p> <p>Innspill til arealformål, bestemmelser og hensynssoner</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunedelplanen må samordnes med andre føringer i kommunale arealplaner og hovedplan VAO. - Når planen legges ut på høring må det fremgå en helhetlig vurdering av vann og avløp (VAO). - Kommunen skal i samarbeid med vannverkseieren vurdere behovet for restriksjoner for å beskytte kritisk infrastruktur som for eksempel hovedvannledninger (hensynssoner med bestemmelser). 	Plan	<ul style="list-style-type: none"> - Tatt til orientering. - Planforslaget er konsekvensutredet og samordnet med Kommunalteknikk i kommunen. Det legges ikke opp til endringer av byggeformål og det blir derfor ingen nye konsekvenser for vann og avløp.

		<ul style="list-style-type: none"> - Det må lages rekkefølgebestemmelser som sikrer trygg tilkobling til kommunalt vannforsyningsnett. - Det må lages bestemmelser som sikrer dokumentasjon av VAO - Når det planlegges for utlegging av nye bolig- (herunder fritidsboliger) eller industriområder, eller fortetting innenfor eksisterende bebyggelsesområder, må kommunalt vannverk - vurdere kapasiteten i distribusjonssystemet. Utbygging kan ikke skje før kapasitet og leveringsevne er sikret. <p>Vi ønsker å bli informert i det videre arbeidet.</p>		
4	Agder og Telemark biskop	<ul style="list-style-type: none"> - Kirkebyggene forblir synlige i bybildet. - For å øke tilgjengeligheten til kirkene: <ul style="list-style-type: none"> - Bedre kollektivtilbudet på søndager og helligdager - Tilliggende parkeringsplasser gjøres tilgjengelig - Fokus på grønnstruktur rundt kirkene. Grønnstrukturen rundt Skien kirke bør oppleves som noe litt roligere enn de travle gatene. - Vern av større områder ved en kirke og gravplass, også for prestegård, prestegårdshager, kirkebakke, kirkenaust, landskap med mer inngå. Ref. Bevaring av kulturminne og klimaperspektivet. - Bevaring av siktlinjer i sentrum mot kirken og siktlinjer mot kirkespir. 	Plan	<ul style="list-style-type: none"> - Kollektivtilbudet er et fylkeskommunalt ansvar, men det jobbes med i bystrategisamarbeidet mellom kommunene, fylkeskommunen og statelige etater. Kollektivtilbudet vurderes fortløpende. - Ny parkeringsstrategi er en del av denne planrevisjonen. - Grønnstrukturen rundt kirken er ivaretatt i planen. - Deler av hagen til Skien prestegård er satt av til formålet grønnstruktur. Områder ved kirken og siktlinjer er ivaretatt i planen (temakart grønnstruktur og Kulturhistorisk stedsanalyse).
5	Miljørettet helsevern i Grenland	<p>Utredning av helsekonsekvenser</p> <ul style="list-style-type: none"> - Folkehelse skal være et eget tema i planen. - Støy og luftkvalitet må utredes i tråd med anbefalingene i retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) og retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520). 	Planprogram, plan	<ul style="list-style-type: none"> – Folkehelse er tema i konsekvensutredningen – Støy blir fulgt opp i reguleringsplaner og byggesaker i tråd med retningslinjene og krav om bruk av T-1442/2021 og T-1520 er tatt inn i bestemmelsene.

		<ul style="list-style-type: none"> - Det anbefales at stille områder i sentrum kartlegges og sikres i arealplanen i tråd med anbefalingene i kap. 2.3 i retningslinje T-1442/2021. - Det anbefales at eksisterende grønne områder bevares og/eller at det etableres nye dersom det mangler parker/grønne områder. - Krav til utforming av parker og grønne areal for lek og opphold 		<ul style="list-style-type: none"> – Det er ikke kartlagt stille områder i denne planrevisjonen. Det vurderes å følge dette opp i etterkant av planvedtaket. – Grønnstrukturen er sikret gjennom temakartet for grønnstruktur. Byformveilederen peker på behov for mer grønt der det er mangelfullt. – Planen inneholder flere nye bestemmelser for sikring av grønt, planting av nytt og hvilke funksjoner grønnstrukturen skal ha.
6	Barnerepresentanten v/ Torbjørn Holm	<ul style="list-style-type: none"> - Barnetråkk er forslag til en metode som kan benyttes for å utvikle et barnevennlig sentrum. - Kan man gi fortauene tilbake til gående? - Sentrum kan bli et bedre sted, dersom det er flere aktiviteter å gjøre der. - Forslag til noen utformingskrav av lekeplasser. Ulike aldersgrupper har ulike behov. - Det er viktig at positive opplevelser også kan være gratis. - Skiens tre store sentrale plasser i sentrum, Landmannstorget, Handelstorget og Rådhusplassen er per dagens situasjon ikke er tilfredsstillende nok gjennom barn og unges øyne. 	Plan	<ul style="list-style-type: none"> - Skien kommune har benyttet barnetråkkmetoden i sentrum tidligere. Den er ganske tidkrevende og er ikke prioritert i denne revisjonen. - Fortauene er der bylivet i bygatene vil være. I ny gatebruksplan vil dette bli poengtert. - Bestemmelsene legger opp differensiert utforming av lekeplasser og byrom. - Gratis opplevelser og barns bruk av de tre store torgene/plassene blir fulgt opp i handlingsprogrammet for sentrum
7	Ibsenfor-bundet	<ul style="list-style-type: none"> - I 2028 skal det jubileres for Ibsen 200 års fødselsdag. Ibsenforbundet etterlyser alle Ibsen-minnene i Skien sentrum. Ibsenforbundet vil trekke frem fire viktige Ibsen-attraksjoner i sentrum. <ul style="list-style-type: none"> – Ibsengården i Snipetorp – Ibsentrappa som går fra sentrum til Brekkeparken – Ibsengravstende på Lie kirkegård – Ibsenparken - Dette er fire Ibsen-minner i Skien sentrum som må gjøres tilgjengelig for byen befolkning, skoleklasser og turister innen 2028. 	Handlingsprogram	Tas opp i handlingsprogrammet

		- Vedlikehold av de tre klenodiene Ibsengården i Snipetorp, Ibsentrappa og Lie kirkegård må bli rutine. Arbeidet med å gi publikum tilgjengelighet til Ibsengården i Snipetorp både ute og inne må startes omgående.		
8	Melum Lokalutvalg	Planen tas til orientering.	-	
9	Thon Hotel Høyev / Thon hotellbygg AS	Vi ber om at overvann og flomveier (stytregn) kartlegges for hele sentrum, at det lages en handlingsplan for hvordan overvann skal håndteres fremover. Planen må også få helt konkrete bestemmelser for håndtering av overvann for den enkelte eiendom. Skien sentrum trenger aktivisering av byrommene i sentrum for å øke sin attraktivitet. Rådhusplassen er intet unntak, og må tilføres elementer (lek, vann, kunst, beplantning osv.) for å bli et bedre og mer brukbart byrom enn det er i dag.	Plan Handlingsprogram	Dette ivaretas av skybruddsplanen for sentrum. Planen har tiltak som vil redusere mengden av overvann som kommer inn i sentrum, men har ikke tiltak for alle enkelteierdommer. Dette tas videre i handlingsprogrammet.
10	Fortidsminneforeningen v/ Else M. Skau	Vern av kulturminner bør komme sterke fram i den videre prosessen. I plansammenheng er det viktig at det som er ønsket bevart vernes på en god måte slik at de fortsatt kan være fysisk dokumentasjon på byens historie, og gir en langt rikere visuell opplevelse av en tradisjonsrik by.	Plan	Kulturmiljøet er jobbet mye med gjennom utredningene og tatt inn i bestemmelser til (de nye) bestemmelsesområdene.
11	Vestfold og Telemark fylkeskommune	<u>Bystrategi Grenland:</u> Grenland har i dag en forpliktende avtale med staten om nullvekst i persontrafikk med bil forankret i belønningsavtale og Bypakke Grenland. Byområdets gjeldende avtaler med forpliktelser overfor staten bør tas med i oversikten over nasjonale rammer og føringer. Bystrategisamarbeidet har over lengre tid jobbet med utredninger som har direkte relevans for denne planen. Tema-utredninger for gange/sykkel, kollektiv, by- og næringsutvikling samt næringstransport og persontransport med bil og reisestrømsanalysen (Norconsult 2021) vil være en nyttig del av kunnskapsgrunnlaget for sentrumsplanen og bør nevnes i planprogrammet. <u>Gatebruk og parkering:</u>	Planprogram Planprogram	Er gjennomført. Ble vurdert i forbindelse med planprogrammet, men ikke tatt inn.

		<p>Omdisponering av eksisterende gateareal for økt prioritering av gående og syklende, inklusiv universell utforming og trafikksikkerhet, blir viktig tema i dette arbeidet. Gatebruksplanen for Skien sentrum vil danne et viktig grunnlag for kommende revisjon av byområdets felles strategier og hovednett for gange og sykkel, og må koordineres på tvers av parter og prosesser. Som del av arbeidet med en gatebruksplan anbefaler vi SVVs nye gateveileder (V125) som et nyttig verktøy for nettverksplanlegging og vekting av de ulike gatenes rolle med hensyn til steds kvalitet og transport.</p> <p>Fylkeskommunen ønsker å medvirke til utarbeidelsen av gatebruksplan for Skien sentrum. Flere mye trafikkerte fylkesveger møtes i sentrum. Trafikkflyten gjennom sentrum og på innfartsvegene henger sammen med utforming av gatenettet i sentrum.</p> <p>Parkeringspolitikk er et svært viktig virkemiddel for byområdets vedtatte mål for nullvekst og byutvikling. RVU viser at byområdet i Grenland har høyere andel korte bilreiser (under 3 km) enn andre sammenlignbare byområder. God tilgang til parkering er én av årsakene til denne situasjonen. For eksempel har over 80 % av ansatte i Grenland tilgang på gratis parkering på arbeidsplass, med høyest andel utenfor sentrumsområdene. Reisesrømsanalysen fra 2021 viser at det rundt Skien sentrum foregår mange korte bilreiser innenfor en radius på to kilometer. Parkeringspolitikk vil være et viktig virkemiddel for å redusere konkurransekraften for bilreiser på korte avstander til fordel for gang- og sykkelreiser. Tilrettelegging av parkeringshus i eller ved sentrum må også vurderes i dette perspektivet.</p> <p><u>Barn og unges interesser i planlegging:</u> Fylkeskommunen viser til viktigheten av klare og gode planbestemmelser for å ivareta barn og unges krav til gode utearealer, spesielt for å kunne legge til rette for en vesentlig økning av boliger i sentrum. Vi vektlegger derfor at kartleggingen av eksisterende grønnstruktur blir en svært viktig utredning i denne planprosessen, og at tilstand og ansvarsforhold ved eksisterende grøntområder og lekeplasser også må kartlegges.</p>	<p>Plan</p> <p>Plan</p> <p>Plan</p> <p>Plan</p>	<p>Tatt til orientering.</p> <p>Er ivaretatt.</p> <p>Er fulgt opp i arbeidet med parkeringsstrategien.</p> <p>Kartlegging er gjennomført i arbeidet med grønnstrukturplanen (temakartet)</p>
--	--	---	---	--

		<p>Vestfold og Telemark fylkeskommune har fått utarbeidet en digital planveileder til bruk i ungdomsrådernes arbeid med involvering i planer, og den ligger åpent tilgjengelig på nettet. Vi anbefaler den absolutt også til bruk i forum som henvender seg til både yngre og eldre.</p> <p><u>Vannmiljø:</u> Vi ser at vannmiljø virker å være pekt på som tema for utredning i konsekvensutredningen, men at databasene Vann-Nett og Vannmiljø ikke nevnt som del av kunnskapsgrunnlaget. Vi forventer at dette inkluderes slik at det kan gjøres vurderinger av om hvilke konsekvenser planen vil kunne ha for både tilstand og måloppnåelse i vannforekomstene innfor planområdet. Veileder M-1941 fra Miljødirektorater tar for seg hvordan påvirkning på vannmiljø kan utredes i en konsekvensutredning.</p> <p><u>Klima og energi:</u> Fylkeskommunen berømmer Skien kommune for å ha sett på klima i sin helhet under flere punkter i planprogrammet, både i form av klimagassreduksjon og klimatilpasning. Vi ser også veldig positivt på at kommunen skal være en Smartby. Smarte energiløsninger og energieffektivisering er nøkkelen til å redusere klimagassutslippene. Disse type tiltak bør bli satt som bestemmelser/retningslinjer i kommunedelplanen.</p> <p><u>Kulturarv/automatisk fredete kulturminner:</u> Automatisk fredete kulturminner skal vises som hensynssone d (sosi-kode 730) i plankartet. Dette gjelder Middelalderbyen Skien og Gimsøy kloster. Forslag til bestemmelse knyttet til hensynssonen er: <i>Middelalderbyen Skien og Gimsøy kloster - automatisk fredet middelaldersk bygrunn. Alle tiltak som er egnet til å skade, grave ut, flytte, forandre, tildekke, eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner er forbudt uten særskilt søknad og dispensasjon gitt av Riksantikvaren, jf. kulturminneloven §§ 3, 4 og 8. Det skal tas</i></p>	<p>Planprogram, plan</p> <p>Plan, handling spragram</p> <p>Plan</p> <p>Plan</p>	<p>Planveilederen har vært et supplement, men ikke blitt benyttet konkret i planprosessen.</p> <p>Vann-nett og Vannmiljø er tatt inn i kunnskapsgrunnlaget. Samlede vurderingen av tema vannmiljø er vurdert til nøytral. Det er ingen konkrete tiltak som påvirker vannforekomstene, det er det kontinuerlige arbeidet med ledningsnett og overvannshåndtering som har størst positiv effekt.</p> <p>Skybruddsplan (2022) er innarbeidet i bestemmelsene som et klimatilpasningstiltak. Det er egne bestemmelser knyttet til klimagassreduksjon. I denne revisjonen til kommunedelplan for sentrum har vi ikke gått videre med smartbyløsninger, men dette er et tema som er knyttet til kommunens arbeid innenfor innovasjon og samarbeid.</p> <p>Ivaretatt.</p>
--	--	--	---	--

		<p><i>kontakt med Telemark fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomføres slik at omfanget og kostnader for evt. Arkeologisk granskning kan fastsettes.</i></p> <p><u>Kulturarv/nyere tids kulturminner:</u> Skien sentrum omfatter to kulturmiljø av nasjonal interesse (tidl. Kalt NB!-områder): Murbyen Skien og Snipetorp. Det ligger også flere fredet bygninger innenfor planområdet.</p> <p>Det er positivt at fortetting og byform er valgt som tema for utredning i forbindelse med rullering av sentrumsplanen. Kulturarv vil påpeke at forskjellige områder i sentrumsplanen har ulike forutsetninger for fortetting, kulturmiljøene av nasjonal interesse er langt mer sårbare for ulike konsekvenser av fortetting, og vi ber om at det legges som et premiss i utredningsarbeidet. Vi tillater oss å påpeke at byggehøyder i by til stadighet blir utfordret. Kulturarv anser at de karakteristiske trekkene til Murbyen Skien med kirken som fondmotiv på toppen, murbygninger som er nokså homogene i høyde og et bylandskap som speiler Skiens topografiske uttrykk med stigende skålforn, i grei grad er ivaretatt i dagens sentrumsplan. Men at målsettingen om at egenskapene skal forbli synlige og prege bybildet til stadighet utfordres i plan/byggesaker.</p> <p>For murbyen Skien er bygningsmassen nokså homogen med stort sett 3-4 etasjer, noen steder 5-6 etasjer. Samsvar i høyder gjør også at Skiens særskilte topografiske skålforn lett kan leses gjennom den jevne opp- og nedtrappingen i byens taklandskap. Og at bylandskapet fint kan betraktes ovenfra fra høydene rundt sentrum. Dette er et unike trekk for Skien som vil bli forstyrret dersom det åpnes opp for høyder som går noe særlig ut over høydene i dagens sentrumsplan. DIVE-analysen gir noen gode føringer og anbefalinger for både tålegrenser og muligheter. Kulturarv vil sterkt råde til at dagens høydebestemmelser beholdes innenfor murbyen, og at man heller kan prioritere å gå høyere i områder utenfor kulturmiljø hvor områdene omkring ikke er like sårbare for høyder, som for eksempel Klosterøya og den framtidige utbyggingen av Skien brygge.</p>	<p>Plan</p>	<p>Murbyen og Snipetorp er egne bestemmelsesområder i planen.</p> <p>Sentrumsplanen legger opp til økt byggehøyde for seks områder. Det er kun et av områdene som ligger innenfor murbyen (bak Fylkeshuset). I konsekvensutredning er det gjort en vurdering at området tåler den økte byggehøyden, og vil ikke forringe Murbyen, skålfornasjonen, Kirken eller siktaksene i byen.</p> <p>Ivaretatt.</p>
--	--	--	-------------	--

		<p>Skien sentrums åpne plasser, slik som blant annet Ibsenparken, er viktige deler av byplanen fra 1886 hvor kombinasjonen mellom akser, monumentale bygninger og åpne byrom er et karakteristisk preg.</p> <p>Vi råder til at de mest verdifulle kulturmiljøene, Murbyen Skien og Snipetorp, ivaretas som bestemmelsesområder kulturmiljø i stedet for hensynssone C som i dag. Fordelen med å bruke bestemmelsesområder i stedet for hensynssoner er at man kan ha juridisk bindende bestemmelser til området som letter byggesaksbehandlingen. I tillegg bør Brekkeparken – Telemark museum reguleres til enten hensynssone C eller bestemmelsesområde.</p> <p>Det er behov for tydelige bestemmelser til bevaring av kulturmiljøene, herunder fasadebevaring, krav til byggematerialer (mur i Murbyen), premisser for fasadeendringer, Forslag til nye tema i bestemmelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Taklandskapet i Skien sentrum kan betraktes fra høydedragene omkring sentrum. Vi anbefaler bestemmelser om takutforming, redusert mulighet til å etablere takterrasser, estetisk fin innkassing av tekniske installasjoner på takflater. – Byreparasjon. Dette er et tema som kan sees i samband med utredning av tema som byform og klima. – Vi anbefaler at det tas inn bestemmelser om solenergianlegg, både solcellepanel og platesolfangere. I forhold til kulturmiljø så er det viktig å unngå eksponerte takflater og vegger mot gater/åpne byrom, og det kan også settes krav til type panel/plater i form av tilpasning, utforming og refleksjon av lys. Vi anbefaler Riksantikvarens veileder om solenergianlegg. <p><u>ROS-analyse og brannsikring:</u> Vi vil be om at brannsikring i Snipetorp blir et av temaene i ROS-analysen. Snipetorp inngår på den nasjonale oversikten over områder definert som verneverdig tett trehusbebyggelse, og hvor hovedmålsetningen med registreringer er å hindre tap av</p>	<p>Plan</p> <p>Handlingsprogram</p>	<p>Murbyen Skien og Snipetorp blir ivaretatt som egne bestemmelsesområder. Brekkeparken museum er ikke vurdert til hensynssone eller bestemmelsesområde, men det vil bli gjort før sluttbehandling sammen med vurdering av endring av hovedformålet for parken til grønstruktur.</p> <p>Byformveilederen er innarbeidet i bestemmelsene. Nye prosjekter skal identifisere gjentakende elementer i nærområdet. Basert på analysen av gjentakende elementer skal tre av følgende elementer i prosjektet være forskjellig fra nabobygg, mens fire må være lik. (materiale og farge er en av disse elementene). Det betyr at det ikke er krav om mur i murbyen.</p> <p>Det er laget egne bestemmelser om taklandskapet.</p> <p>Det er en egen bestemmelse om solceller. Riksantikvaren sin veileder om solenergianlegg ligger som informasjon i bestemmelsene.</p> <p>Det er et pågående arbeid vedr. Brannsikring Snipetorp.</p>
--	--	--	-------------------------------------	---

		<p>uerstattelige nasjonale kulturverdier gjennom en økt bevisstgjøring i forhold til disse potensielle brannsmittområdene. Skien kommune har anledning til å søke tilskudd fra statlige midler post 73 brannsikring til utarbeidelse av en brannsikringsplan eller til konkrete tiltak som oppfølging av en brannsikringsplan. Frist er 1. november, og søknad sendes til fylkeskommunen.</p> <p><u>Handlingsprogram:</u> Vi råder kommunen til å legge inn rullering av Skiens kulturminneplan som en del av handlingsprogrammet. Videre vil vi råde til at det vurderes å utferdige en byggeskikkveileder for Murbyen.</p> <p><u>Planfaglig veiledning:</u> Vi ber om at kommunen løfter inn temaet bruk og vern av vannarealene i Hjellevannet og Bryggevannet. Badstuer, restaurantleker, flytebrygger og gangbruer bør sees i sammenheng, og avklares inn mot fareområder for kraftinntak, farled for nyttetraffikk og tilrettelegging for småbåttrafikk og padling med mer.</p>		<p>Blir vurdert i handlingsprogrammet</p> <p>Dette har ikke blitt sett på, men kan tas opp til vurdering i mulighetsstudien som skal lages for vannfronten/togstoppinngang Rådhusplassen.</p>
12	Kystverket	<p>Skien vassdraget er av stor betydning for lokal og regional næringsvirksomhet. Det er viktig at kommunen vektlegger næringsvirksomhet som er avhengig av Skien vassdraget i arbeidet med kommunedelplanen. Det må ikke legges til rette for arealbruk som kan snevre inn farvannet. Kystverket oppfordrer kommunen til å ha fokus på dette i planarbeidet.</p> <p>Vi anbefaler at kommunen i planleggingsfasen benytter seg av Kystverkets karttjeneste kystinfo.</p>	Plan	Det er ikke lagt inn nye utbyggingsarealer i sentrumsplanen. Det er tatt ut et område på Smieøya av hensyn til strømforholdene.
13	Bane Nor	<p>Bane NOR er tilfreds med planens hovedmål. Planen har gode intensjoner for byutvikling og revisjon av plan. Bane NOR anbefaler kommunen hvordan jernbanen og øvrig kollektivtransport kan fungere sammen og gjøre Skien stasjon mer attraktiv, selv om den ligger utenfor planavgrensningen. For å øke jernbanens relevans for</p>	Plan	Forretningsformålet er tatt ut av syv delområder og gir et mer kompakt handelssentrum. Av den grunn bør ikke forretnings-/sentrumsformålet utvides nordover.

		<p>sentrum kan planen vurdere om arealet som defineres som sentrumsområde også bør utvides mot Skien stasjon.</p> <p>Vi ber om at Skienstunellen vises med hensynssone, på samme måte som i kommuneplanens arealdel.</p>		<p>Skienstunellen vises med hensynssone på samme måte som i kommuneplanens arealdel.</p>
14	Statens vegvesen	<p>På bakgrunn av vår rolle i planleggingen vil vi nevne viktigheten av en helhetlig planlegging og at arealutnyttelse og planlegging gjennomføres i tråd med nasjonale føringer, FNs bærekraftsmål og bærekraftig utvikling. Dette betyr å planlegge for redusert behov for transport, og etablere gode løsninger for gående og syklende, samt kollektivtrafikk der folk ferdes. Spesielt aksene øst-vest gjennom Skien sentrum er vanskelig å sykle sammenhengende og bør løses bedre. Her veksles det mellom ulike løsninger som fortau, gang- og sykkelveg samt sykkelfelt m.m.</p> <p>Videre er universell utforming i et bylandskap med bakker en utfordring – og tydeliggjøring kan avhjelpe dette. Aksen gågata til Lietorvet er viktig, og med muligheter/potensialer for å kunne bli mer attraktiv enn i dag.</p> <p>Det bør før utarbeidelse av reguleringsplaner eventuelt byggeplaner for delområder, gjennomføres en risikovurdering hvor spesielt trafiksikkerhetsmessige forhold og kapasitet vurderes.</p> <p>Vi ber om at det utarbeides utfyllende bestemmelser med tanke på rekkefølgekrav. Det må klart gå frem av bestemmelsene at rekkefølgekravene sikrer tilfredsstillende kapasitet på vegnettet og trafiksikker adkomst for kollektiv, kjørende, syklist og fotgjengere samt tilfredsstillende teknisk infrastruktur.</p> <p>Trafikken gjennom Skien sentrum bør selvfølgelig ivaretas på en god måte, men det bør ses på muligheten for å begrense gjennomgangstrafikken og der gjennom kø-problematikken.</p>	Plan	<p>Det jobbes kontinuerlig for bedre løsninger for gående og syklende, samtidig som man har gjennom bystrategisamarbeidet og Bypakkas mål om å redusere transportbehovet. Sykkel blir ivaretatt gjennom gatebruksplanen.</p> <p>Universell utforming er krav i sentrumsplanen.</p> <p>I planen er det ikke lagt opp til nye utbyggingsområder. Derfor er det heller ikke lagt opp til rekkefølgebestemmelser.</p> <p>I sentrumsplanen er det utarbeidet gatebruksplan, som ligger til grunn i planen.</p> <p>Det er utarbeidet en ny parkeringsstrategi.</p>

		Parkeringsordningen i byer kan være vanskelig å finne ut av – slik også i Skien. En bør derfor tydeliggjøre og forenkle parkeringsløsningene/parkeringsregimet i sentrum.		
15 (dok 11/ 360)	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	<p>Vi vil berømme kommunen for et ryddig planprogram, hvor det er vist hvordan medvirkning skal gjennomføres, og den videre prosessen med frister for planarbeidet. Det er gitt en god oversikt over hva kommunen skal gjøre i det videre arbeidet med kommunedelplanen.</p> <p>Vi vil også berømme kommunen for samarbeidet som ble etablert nettopp mellom kommunen og aktørene i sentrum i arbeidet med handlingsprogrammet til gjeldende kommuneplan, Skien 2020. Dette samarbeidet virker å ha fungert, ettersom Skien kommune i 2021 ble tildelt statens pris for attraktiv by. Juryen trakk her frem samarbeidsprosjektet, Skien 2020, som et viktig verktøy for å få aktører til å trekke i samme retning. Vi er positive til at en del av prosessen med å utarbeide en ny kommunedelplan blir å lage et nytt handlingsprogram som skal se fram mot 2030.</p> <p>Vi støtter kommunen i at et togstopp i sentrum vil være en viktig brikke for å samle buss, tog, taxi, osv., på et sted, som en ytterligere knutepunktutvikling rundt Landmannstorget. Det er positivt at kommunen i planprogrammet viser til at det er et stort potensial for å øke antall togreiser ved å gjøre sentrum tilgjengelig med tog.</p> <p>Grå områder bør transformeres i stedet for grønne områder. Vi viser her også til føringer i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023.</p> <p>I en kommunedelplan for sentrum vil vi peke på at når det gjelder fortetting blir det samtidig viktig å unngå utbygging som vanskeliggjør framkommelighet for utrykningskjøretøy og andre kritiske samfunnsfunksjoner. Kommunedelplanen for sentrum bør derfor samtidig vurderes i et samfunnssikkerhetsperspektiv for å bygge ytterligere opp under evnen til god krisehåndtering.</p>	Plan	<p>Tatt til orientering.</p> <p>Planen har fått et styrket vern for det grønne.</p> <p>ROS-analysen viser at det er god dekning til utrykningskjøretøy. Dette blir også ivaretatt ved fremtidige utbygginger.</p>

		Vi er på vei inn i en framtid med klimaendringer, med mer ekstremnedbør, noe som gir utfordringer med fortetting og ytterligere transformasjon av grå områder. Det er derfor viktig å beholde grøntområder som kan brukes som drenering og fordrøyning, der også grønne tak og vegger kan være del av løsningene. Grønnstruktur og naturmangfold kan ses i sammenheng, samtidig som det bedrer Overvannshåndtering.		Planen gir et sterkere vern til det grønne, og i skybruddsplanen er det tiltak for å sikre overvannshåndtering.
16 (dok 13/360)	Åfoss lokalutvalg	Åfoss bør knyttes nærmere sentrum som en attraktiv bydel å bosette seg i. Som et ledd i dette mener lokalutvalget det bør være fokus på utbedring av gang- og sykkelvei til Åfoss, for å styrke tilgjengeligheten til Skien sentrum.	Plan, handling program	Gang- og sykkelvei til Åfoss ligger utenfor sentrumsplanen sin avgrensning. Gang- og sykkelvei til Åfoss er spilt inn videre til
17 (dok 14/360)	Ungdomsrådet	<ul style="list-style-type: none"> – Synes det høres spennende ut med togstopp i sentrum – Liker godt grafittbildene rundt i sentrum og vil gjerne ha flere slike i bakgater og relevante områder som blir omtalt som grå – Det bør skapes flere små utearealer til kulturell aktivitet. Liker godt scenen på Handelstorget, gatemusikanter og – kunstnere – Ungdom liker halvveis skjermede områder – Liker tanken om mer grønt og parkområder <p>Ungdomsrådet ønsker i stor grad å delta i videre utvikling av sentrum</p>	Plan, handling program	<ul style="list-style-type: none"> - Togstopp blir ivaretatt i planen - Grafittbilder i sentrum, er et tiltak som bør vurderes i handlingsprogrammet Skien 2030. - Tatt til orientering. - Halvveis skjermede områder er et innspill som bør vurderes i handlingsprogrammet Skien 2030.
18 (dok 15/360)	Eldrerådet	Saken legges fram uten innstilling	-	
19 (dok 16/360)	Lunde lokalutvalg	<ul style="list-style-type: none"> – Fortetting bør i større grad tilpasses eksisterende bebyggelse når det gjelder byggehøyder, byggestil osv. Spesielt i de historiske områdene – Det er bra at grøntstruktur skal «spille en stor rolle i fortettingsprosjektene» 	Plan	<ul style="list-style-type: none"> - I sentrumsplanen er det bestemmelser som knytter opp byformveileder og DIVE-analysen. Disse tar opp disse momentene. - Tatt til orientering - I forhold til gjeldende kommunedelplan for skien sentrum er det ingen nye utbygginger i elva. Planen tar ut muligheten til å forlenge

		<ul style="list-style-type: none"> - De to vannspeila og elva gir Skien karakter, og bør ikke reduseres med mer utbygging. Det viktig å sikre allmenhetens tilgang til vannfronten 		<p>parken til Smieøya ut i elva. Allmenhetens tilgang til vannfronten ivaretas gjennom en sammenhengende turveitrase langs hele Bryggevatnet</p>
20 (dok 17/360)	Rådet for personer med funksjonsnedsettelse (RÅPF)	<ul style="list-style-type: none"> - Rådet for personer med funksjonsnedsettelse (RÅPF) har ved flere anledninger tatt til orde for at Skien kommune bør utarbeide en egen kommunedelplan for universell utforming. Vi har ikke fått gehør for det, men det har i den sammenheng blitt vist til rullering av sentrumsplanen. - RÅPF mener at universell utforming må være et eget utredningstema i kommunedelplanen for Skien sentrum 2023-2035. Dette må da beskrives i planprogrammet. - Det må i kommunedelplanen utformes tydelige bestemmelser og retningslinjer for ivaretagelse av universell utforming i Skien sentrum. Disse bør være enda tydeligere enn i kommuneplanens arealdel. 	Planprogram, plan	<ul style="list-style-type: none"> - Det har blitt jobbet systematisk med universell utforming. Universell utforming er tema i konsekvensutredningen, knyttet til mobilitet og folkehelse. Dette har sikret at kommunedelplanen følger dette systematisk opp. - Det er egne bestemmelser i sentrumsplanen som ivaretar universell utforming. Disse er blitt gjort enda tydeligere enn i kommuneplanens arealdel.
21 (dok 19/360)	Gjerpen lokalutvalg	<ul style="list-style-type: none"> - Når det skal plantes skal det prioriteres stedeegne arter og at en ser på muligheten for å videreutvikle pollineringsstraseer. - Det er positivt med en forsterket innstilling til grønne lunger og gode møteplasser. - Lokalutvalget oppfordrer til å se på muligheten for flere skjermede møteplasser og byrom. - I forbindelse med fortetting i området berørt av sentrumsplanen oppfordrer lokalutvalget at det legges vekt på menneskevennlig arkitektur både med hensyn til bygningsmasse og teknisk infrastruktur (eks. avfallshåndtering) 	Plan	<ul style="list-style-type: none"> - Det er laget egne bestemmelser for beplantning som ivaretar pollineringsstraseer. - Tatt til orientering - Tatt til orientering. - Sentrumsplanen legger opp å fortette med høy kvalitet.
22 (dok 20/360)	Øvre Gjerpen lokalutvalg	Bydelene tett på sentrum har en viktig rolle med å tilby boligarealer med hage. Løsningen som har blitt valgt på Bakken med fire etasjer bryter med eksisterende bebyggelse	Plan, handling program	Bakken ligger utenfor sentrumsavgrænsningen.

		<p>Høyhus burde ikke konkurrere med landemerket Skien kirke. Byrommet skal være åpent og tilgjengelig så langt det lar seg gjøre. Vi ønsker ikke dispensasjon fra reguleringsplaner. Handler om troverdighet for velgerne</p> <p>Kino i sentrum vil være en god idé, sammen med etablering a tilbud rettet mot de under 18 år. Hva med samarbeid med frivilligheten?</p> <p>Togstopp i sentrum er en forutsetning for etablering av arbeidsplasser der. Hvis statsforvalteren blir delt igjen, bør de får tilbud om kontor plass i sentrum. Kan togstoppet forseres?</p>		<p>Det er egne bestemmelser i sentrumsplanen som ivaretar kirken og område rundt kirken. Det er utarbeidet en byformveileder og DIVE-analyse (kulturhistorisk stedsanalyse), som er knyttet til sentrumsplanen.</p> <p>Tatt til orientering.</p> <p>Togstopp krever en videre plan- og utredningprosess som vil ta noe tid</p>
23 (dok 21/360)	Gulset lokalutvalg	Lokalutvalget ønsker å støtte RÅPF sitt vedtak i saken.		Tatt til orientering.
24 (dok 22/360)	Gimsøy lokalutvalg	<ul style="list-style-type: none"> – Tilrettelegge for trygg mobilitet og fremkommelighet for personer med funksjonsnedsettelse – Prioritere etablering av inkluderende, aktiverende og inspirerende møteplasser med tilbud på tvers av generasjoner, sosiale lag, kulturell bakgrunn og interesser som igjen bidrar til generell forbedret folkehelse – Strammere politikk for el-sparkesykler da dagens situasjon oppleves som om sentrum, bydeler og boligområder «forsøples» av el-sparkesykler, hvor brukere tilfeldig forlater syklene uten hensyn til andres fremkommelighet eller sikkerhet – Sykkelstrategi i sentrum for økt sikkerhet for alle kategorier av myke trafikanter – Togstopp i sentrum vil øke attraktivitet betraktelig for Skien bysente. – Lokalutvalget foreslår at Skien sentrum investerer/benyttter flere tak på offentlige bygg til solceller 	Planprogram, plan, handling program	<ul style="list-style-type: none"> – Planen har krav om universell utforming. – For boligprosjektene i sentrum hvor man ikke kan håndtere uterom på egen tomt er det lagt opp til å bruke "Gjennomføringsmodell for uterom". Modellen går ut på at det er utpekt noen uterom i sentrum som blir oppgradert. Oppgraderingene vil gi et tilbud på tvers av generasjoner. – Strammere politikk for el-sparkesykler løses ikke i kommunedelplanen, men egne forskrifter. – Skien kommune er i gang med en ny trafikksikkerhetsplan. Dette er et arbeid utenom sentrumsplanen. Videre jobbes det med sykkelstrategi i Bystrategi/Bypakka. – Togstopp er ivare tatt i sentrumsplanen.

		<ul style="list-style-type: none"> – Attraktivt Skien sentrum hvor tilgjengelighet, mobilitet og enkel fremkommelighet kan konkurrere med handels- og aktivitetssentre utenfor bysentrum		<ul style="list-style-type: none"> – Sentrumsplanen har en egen bestemmelse om solceller – Det er utarbeidet en egen parkeringsstrategi for sentrum i forbindelsen med sentrumsplanen. Parkeringsstrategien legger opp til god tilgjengelighet og parkeringsdekning i sentrum. I gatebruksplanen til sentrumsplanen er det en veileder for hvilken rolle de ulike gatene skal betjene. Dette er med å styrke de gåendes premisser.
--	--	---	--	---